

Eliška POTUŽNÍKOVÁ, Schwarzenberský archivář František Tyl ve vzájemné korespondenci s historikem Josefem Kalouskem – komentovaná edice dochované korespondence. Diplomová práce FF JU, České Budějovice 2020, 222 s. včetně příloh

Posudek oponenta:

Již stránkový rozsah diplomové práce Elišky Potužníkové svědčí o tom, že se práci věnovala zodpovědně, že si vybrala náročné ediční zpracování rozsáhlého souboru korespondence mezi dvěma osobnostmi české historické vědy 19. století, pražským historikem Josefem Kalouskem a orlickým archivářem Františkem Tylem. V dochované korespondenci, jak diplomantka správně uvádí v úvodu, řeší nejen záležitosti odborné, ale do korespondence se promítají i jejich životní osudy, obavy o zdraví atd., jde tak nejen o sondu do světa vědy, ale také do světa každodenního života druhé poloviny 19. století.

Práce přibližuje v zhuštěné podobě život a dílo Josefa Kalouska i Františka Tyla, nastiňuje tematický rozbor editované korespondence a především přináší kompletní edici (včetně představení edičních zásad či jmenného rejstříku).

Práci bych tak mohl celkově pochválit, ocenit mimořádné úsilí, které práci diplomantka věnovala, protože se však domnívám, že by bylo dobré s edicí ještě nadále pracovat, tak si dovoluji připojit pár kritických poznámek či doporučení pro další (třeba časopisecké vydání) práci s danou edicí, což by si daný materiál zasloužil – přiblížit ho širšímu okruhu zájemců.

V obecné rovině určitě lze diplomantce doporučit, aby svou vedoucí práce či oponenta (oba jako znalce Kalouskova rukopisu, resp. dobové kultury) u nejasných pasáží požádala o konzultaci nad originálním textem, např. na s. 86 i bez kontroly originálního textu je zřejmé, že částečně chybějící pasáž má být přepsána „u ministeria“, tj. u ministerstva kultu a vyučování, na s. 98 je otázka, zda zkratku ob, rozepsanou jako obce, autorka rozluštila správně, nejde spíše o op. či OP (v prvním případě by autor dopisu čtenáře upozorňoval, že strahovský opat je zároveň i opatem milevským, neboť šlo o pobočný klášter, v druhém případě by šlo o označení jeho příslušnosti k premonstrátům)? V obecné rovině by autorka měla trochu šetřit vykřičníky, neboť jimi

označuje i výrazy v 19. století běžné, výjimečně i výrazy dodnes pravopisně správné (např. s. 130 – lze užít dni i dny).

Z drobných omylů bych upozornil na pozn. 517, kde autorka úplně nepochopila Tylův výklad, resp. dobový omyl. Tyl zde píše skutečně o choleře, jež v té době měla v Evropě charakter pandemie, výraz „Kochův bacil“ se tak nevztahuje k tuberkulóze, ale k bacilu cholery, jehož objev (prvenství objevu) byl tehdy běžně (nicméně mylně) přičítán Robertu Kochovi. Také na s. 196 autorka zaměnila mimořádnou a řádnou profesuru Josefa Kalouska (mř. 1882, ř. 1886). Na s. 34 bych zvažil výraz „chata“ pro letní dům Josefa Kalouska v Potštejně – šlo o upravenou venkovskou chalupu, dobově by tak nikdo výraz chata nepoužil. V pozn. 174 by u Antonína Rezka bylo spíše důležitější uvést, že v té době byl univerzitní profesor, případně posléze i ministr, ale zmiňovat jeho dávné studentské působení v archivu je v tomto kontextu zbytečné.

A jeden drobný dotaz – v 19. století se -nn- běžně přepisovalo/zkracovalo v ručně psaných textech jako -n- s rovnou čárkou nad ním – není to také případ zápisu lázní Ober Salzbrunn (s. 60 aj.) v Tylových textech?

Jakkoli to může působit z předchozího výčtu dojemem, že mám k práci nějaké připomínky, považuji je za připomínky nad rámec běžné kvality diplomových prací. Práci Elišky Potužníkové v každém případě oceňuji jako přínosnou pro výzkum české historiografie 19. století, navazující mj. na výzkumy vedoucí práce i oponenta.

Diplomovou práci Elišky Potužníkové tak považuji za práci velmi kvalitní, rád ji **doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm výborně.**

prof. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

České Budějovice 13. srpna 2020